

Dr. Cătălin-Doru Partenie

FILOSOFIA CA DIALOG

Rezumatul tezei de abilitare

Prezenta teză de abilitare are trei părți. În prima parte, voi prezenta principalele teme ale cercetării mele în perioada 1998-2019. În a doua parte, voi arăta cum aceste teme m-au condus, în perioada 2020-2025, către o alta, cea a dialogului filozofic. În a treia parte, am să mă refer la planurile de cercetare actuale și de viitor. Teza are zece capitole; la începutul fiecărui capitol am menționat textele și comunicările științifice în care am discutat temele prezentate în respectivul capitol.

Pe baza cercetărilor mele înaintez cererea de a obține certificatul de abilitare în filosofie:

Cuprinsul tezei

Partea I. Principalele teme de cercetare (1998-2019)

1. Dialogul *Timaios* al lui Platon

- 1.1. Statul ideal, vechea cetate a Atenei și crearea universului
- 1.2. Discursul cosmologic
- 1.3. Metafizică și filosofie politică
- 1.4. *Mythos* și *logos*

2. Miturile lui Platon

2.1. Mitul ca mijloc de convingere și de învățare

2.2. Mit și filosofie

3. *Protrepticul* lui Aristotel

3.1. Filosofie și *physis*

3.2. Aristotel și Platon

4. Aristotel și Platon în interpretarea lui Heidegger

4.1. Heidegger și Aristotel

4.2. Heidegger și Platon

4.3. *Ființă și timp*

5. Alexandru Dragomir despre întrebare, reprezentare și libertate

5.1. Prelegerile despre Socrate, *Philebos* și Anaxagoras

5.2. Caietele timpului: întrebare și libertate

Partea a II-a. Filosofia ca dialog (2020-2025)

6. Platon. Filosofia ca dialog

6.1 Dialogul socratic

6.2. Dialectica platoniciană

6.3. *Synousia* din suflet: scribul și pictorul

7. Platon și Rawls: un posibil dialog despre dreptate

7.1. Platon: dreptate umană și cosmică

7.2. Platon și noi

7.2. Rawls: dreptate umană

8. Filosofia ca dialog

Partea a III-a. Planurile de cercetare actuale și de viitor

9. Două articole în lucru

9.1. Adevăr și opinie la Aristotel

9.2. Viziune cosmică și viziune antropocentrică la Heraclit, Parmenide și Democrit

10. Filosofie și teatru

Bibliografie

Lucrări citate în teza de abilitare

Partea I. Principalele teme de cercetare (1998-2019)

Introducere. Am fost atras de filosofia greacă încă din primul an al studiilor mele la Facultatea de Filosofie din București, pe care am absolvit-o în anul 1986. Titlul lucrării de licență a fost *Noțiunea de armonie în filosofia presocratică*; îndrumătorul meu a fost profesorul Ion Ianoși și în lucrare am interpretat legătura dintre *frumusețe* și *adevăr* în fragmentele lui Heraclit, Empedocle și Anaxagoras. După absolvirea Facultății, am început, alături de Petru Creția, profesorul meu de greacă veche, să traducem dialogul *Timaios* al lui Platon. Traducerea, însoțită de introducere, comentarii, note și anexe, a apărut în anul 1993 în cadrul ediției Platon publicată la Editura Științifică. În anul 1990 am obținut o bursă de cercetare postuniversitară la Universitatea din Oxford, unde am lucrat sub îndrumarea profesorilor John Ackrill și Lesley Brown. Am obținut apoi o bursă de doctorat la Universitatea din Glasgow, unde am lucrat sub îndrumarea profesorului Richard Stalley; tema tezei de doctorat a fost metoda ipotezei la Platon. Am obținut doctoratul în filosofie în 1998. Între 1999 și 2001 am fost bursier postdoctoral la Universitatea Quebec din Montreal; în 1998 m-am reîntors, în cercetările mele, la dialogul *Timaios*.

1. *Dialogul Timaios al lui Platon*. Prima parte a dialogului *Timaios* este un rezumat—făcut de Socrate—al celor discutate cu o zi înainte cu privire la cea mai bună alcătuire a unei cetăți. A doua parte este și ea un rezumat, cel al unei poveștii pe care Critias a auzit-o pe când era copil. Povestea este despre cum vechea cetate a Atenei, ce pare a fi o întrupare a cetății imaginate de Socrate cu o zi înainte, a reușit să înfrângă Atlantida, o mare putere ce voia să subjuge multe cetăți și ținuturi. A treia parte, care este cea mai extinsă, este discursul lui Timaios, în care ni se spune cum întreg universul a fost făurit dintr-o materie primă preexistentă de către un Demiurg care a avut ca model un univers veșnic identic cu sine și inteligibil. Când m-am reîntors la dialogul *Timaios*, principala întrebare de cercetare a fost: Cum ar trebui să înțelegem discursul cosmologic al lui Timaios? În (1998) am susținut că majoritatea *detaliilor* prezente în discursul lui Timaios sunt asemenea unor aproximări probabile. Timaios spune însă că discursul lui este și *mit*, și *logos*, ceea m-a condus la o altă întrebare: ce este pentru Platon un mit?

2. *Miturile lui Platon*. Începând cu dialogurile *Protagoras* și *Gorgias*, multe dintre discuțiile filosofice sunt întrețesute cu o seamă de mituri, fie mituri tradiționale, pe care Platon le modifică într-o oarecare măsură, fie mituri inventate de el. În (2009) și (2014) am susținut că Platon a folosit aceste mituri pentru a-i ajuta pe cei mai puțin deprinși cu discuțiile filosofice să înțeleagă o problemă abstractă sau să creadă anumite lucruri ce au un temei filosofic. Miturile lui Platon sunt extrem de vizuale și acest lucru m-a făcut să-mi pun o întrebare la care nu am putut răspunde decât mulți ani mai târziu (în 2025b), și anume: de ce la Platon gândirea abstractă este întrețesută cu atât de multe reprezentări vizuale?

3. *Protrepicul lui Aristotel*. La începutul anilor 2000, am început, împreună cu Bogdan Mincă, să lucrăm la prima ediție în limba română a *Protrepicului* lui Aristotel. *Protrepō* înseamnă „a îndemna pe cineva să facă un lucru sau altul“, iar *protrepomai* înseamnă „a se îndrepta către ceva“. În *Protrepicul*, Aristotel încearcă să îl convingă pe Themison, regele

cipriot căruia îi este dedicat, că toți cei care sunt în stare să filozofeze trebuie să o facă, „deoarece filozofia este fie modul desăvârșit de a trăi fericit, fie, dintre toate, cel mai în măsură să servească drept cauză a unei vieți pe de-a întregul fericite pentru suflete“ (B96). Această dimensiune *protreptică* există și la Platon. Aristotel a stat în preajma lui Platon aproape douăzeci de ani; este posibil așadar ca *Protrepticul* lui să aibă o rădăcină platoniciană. Citind însă *Metafizica* și *Etica nicomahică* îți dai seama că, în timp, Aristotel s-a îndepărtat de Platon. A atacat așa-numită teorie a ideilor a lui Platon și a susținut că miturile nu merită să fie cercetate. Aristotel intrase însă într-un dialog cu Platon.

4. *Aristotel și Platon în interpretarea lui Heidegger*. În timpul vieții, Heidegger nu a publicat decât un singur text despre Platon—„Doctrina lui Platon despre adevăr“. Despre Platon a ținut însă mai multe cursuri, atât la Marburg, cât și la Freiburg. Unul dintre aceste cursuri, *Dialogul Sofistul al lui Platon* (1924-25, ținut la Marburg) m-a atras în mod deosebit. Acolo, chiar la început, Heidegger susține că cel mai bun fir călăuzitor (*Leitfaden*) în înțelegerea lui Platon este Aristotel, căci ceea ce spune Aristotel nu este altceva decât o reformulare mai radicală a ceea ce a gândit Platon. Drept pentru care cursul lui Heidegger despre *Sofistul* începe cu o lungă analiză unor fragmente din *Metafizica* și *Etica nicomahică*. În (2005) și (2016) am susținut că în acest curs atât interpretarea lui Aristotel, cât și cea a lui Platon sunt întemeiate pe o fenomenologie a *Dasein*-ului pe care Heidegger o va articula câțiva ani mai târziu în *Ființă și timp* (1927). La rândul lui, Heidegger intrase într-un dialog atât cu Platon, cât și cu Aristotel.

5. *Alexandru Dragomir despre întrebare, reprezentare și libertate*. Alexandru Dragomir (1916-2002) a studiat filosofia la Universitatea din București și a început un doctorat despre filosofia lui Hegel la Universitatea din Freiburg sub îndrumarea lui Heidegger. Întreaga lui operă a apărut postum, în cinci volume. Am lucrat la editarea a două dintre aceste volume: *Crise banalități metafizice. Prelegeri reconstruite de Gabriel Liiceanu și Cătălin Partenie* (2005) și *Caietele timpului, ediție îngrijită de Bogdan Mincă și Cătălin Partenie* (2006).

În primul volum am reconstruit trei prelegeri: „Socrate. Înfruntarea filosofiei cu cetatea“, „Comentarii la *Philebos*“ și „Despre lumea în care trăim“. În aceste trei prelegeri Dragomir a vorbit despre multe teme; trei dintre ele mi-au atras atenția în mod deosebit: tema *ramânerii în întrebare* pe care Socrate a întrupat-o în dialogurile sale ce nu au condus la o concluzie fermă; cea a *reprezentării*, ce apare în dialogul *Philebos* al lui Platon (în fragmentul despre scribul și pictorul din suflet); și cea a *libertății* ca o condiție a gândirii, temă ce apare într-un fragment al lui Anaxagoras, (A29). „Se zice că Anaxagoras din Clazomene a spus că *theōria* este scopul vieții și că din ea [se naște] libertatea [*eleutheria*]“. Acesta este fragmentul A29 în traducerea lui Dragomir, care îl interpretează astfel: „Filozofii greci au înțeles *physis*-ul lumii în mod diferit: ca apă (Thales), ca aer (Anaximandru) sau ca foc (Heraclit). Ce înseamnă această varietate de soluții? Înseamnă, printre altele, că filozofii greci au fost liberi în căutarea lor. Liberi de propriile lor opinii inițiale, precum și de cele ale altora. [...] Cu alte cuvinte: atunci când gândești, devii liber.“ (207-208).

Caietele timpului conțin notele lui Dragomir despre timp; primele au fost scrise în 1948, ultimele în jurul anului 2000. „La temelia timpului stă «trecerea». [...]. Nu timpul trece, ci trecerea mijlocește timpul. [...] Trecerea este timpul și anume trecerea fundamentală, care cuprinde și face cu putință orice altă trecere, cum ar fi mișcarea, de pildă. Deci timpul se deosebește fundamental de orice trecere fenomenală, tocmai fiindcă o fundamentează“ (notă din 1989). Este „trecerea“ un temei transcendent? Dragomir pleacă în multe din investigațiile lui de la eu. Dar „trecerea“, temeiul ultim la care ajunge, nu este transcendent, iar Dragomir nu merge pe drumul lui Heidegger din *Ființă și timp*. Când am lucrat la ediția *Caietelor timpului*, mi-am dat seama că în notele lui Dragomir despre timp se regăsesc două dintre temele prezente în prelegerile lui, și anume *libertatea* ca o condiție a gândirii și *rămânerea în întrebare*, căci el a continuat de-a lungul vieții să se întrebe ce este timpul.

Partea a II-a. Filosofia ca dialog (2020-2025)

6. *Platon. Filosofia ca dialog*. În anul 2020 m-am reîntors la dialogurile lui Platon. Odată scrise, spune Socrate în *Phaidros*, gândurile devin precum niște chipuri pictate. „Dacă le pui o întrebare, vrând să te lămurești asupra vreunei afirmații, ele nu îți răspund decât un singur lucru, mereu același“ (275d). Un text nu poate răspunde la întrebările cititorului. Ceea ce înseamnă că nu poți intra într-un dialog cu un text. Iar către adevăr, au crezut și Socrate, și Platon, nu te poartă decât un dialog viu, adică unul în care toți cei ce iau parte la el pot întreba și răspunde. Cel care știe sădește în alt suflet—prin dialectică—cuvinte însoțite de cunoaștere, iar acele cuvinte se ajută și pe ele, și pe cel care le-a sădit, și ele nu sunt sterpe, „ci au în ele o sămânță din care, odată semănată în alți oameni, cu alte firi, încolțesc alte gânduri și rostiri“ (277 a).

În (2025a) am susținut că dialogurile lui Platon chiar asta îl îndeamnă pe cititor să facă, și anume să-și imagineze un posibil dialog cu autorul lor. Această viziune am regăsit-o și la Myles Burnyeat (2001, 7): „Pentru a-l înțelege pe Platon [...] avem nevoie de o angajare filosofică mai activă cu textul, ceea ce ar putea duce la ridicarea de obiecții și la argumente îndreptate împotriva concluziilor din text, sau, dimpotrivă, la dezvoltarea ideilor lui Platon într-un fel în care el nu a făcut-o niciodată, sau chiar într-un fel în care nici nu ar fi putut să o facă. Sunt multe dovezi în dialogurile lui că o astfel de angajare activă este răspunsul pe care Platon și l-a dorit de la cititorii săi.“ Așa au făcut, de fapt, și Aristotel, și Heidegger. Interpretările lor sunt posibile dialoguri cu Platon, dialoguri în care, la un moment dat, pentru a folosi vorbele lui Socrate din *Phaidros*, din ce a spus Platon au încolțit alte gânduri și rostiri.

Pentru Platon, ideile formează o comuniune, o *koinōnia tōn eidōn* (v. *Sofistul* 252e–259a și *Philebos* 23c–27c; v. și *Republica* 500c). Ființa umană este și ea o comuniune între trup și suflet. Sufletul este și el o comuniune, căci este format din mai multe părți: una rațională, prin care cunoaștem; una care se înflăcărează; și una apetentă (cum se spune în

Republica 436a). În *Philebos* se vorbește însă și despre o comuniune care există în partea prin care cunoaștem. Către această comuniune m-a condus prelegerea lui Dragomir despre *Philebos*. Sufletul, spune Socrate în *Philebos* (39 și urm.), este precum o carte, în care un scrib scrie și un pictor pictează. Atunci când te întrebi ce este un lucru la care te uiți, memoria și senzațiile, împreună cu emoțiile ce le însoțesc, sunt asemenea unui scrib ce așterne cuvinte (*logoi*) în sufletul tău. În urma scribului vine însă un pictor care pictează imaginile celor scrise de scrib. Căci atunci când avem opinii despre ce sunt lucrurile la care privim, vedem în noi și imaginile acelor lucruri. În (2025b) am susținut că pictorul este de fapt imaginația. Cunoașterea noastră este formulată în cuvinte, dar în urma ei vine imaginația care face ca în minte să apară tot timpul ceva ce are o *formă*. M-am întors apoi la acea întrebare la care nu am știut să răspund atunci când am studiat miturile lui Platon, și anume: de ce la Platon gândirea abstractă este întretesută cu atât de multe reprezentări vizuale? Am susținut, în (2025b), că această întretesere este întemeiată pe faptul că, pentru Platon, imaginația este un dat al intelectului uman (precum este la Kant).

Pentru Platon, cunoașterea este o căutare împreună, o *koinē skepsis*, care este dialogul dialectic. Am putea așadar spune că, pentru Platon, *comuniunea* prin care se înaintează în cunoaștere prin dialog are atât o întemeiere transcendentă (comuniunea ideilor), cât și una transcendentală (comuniunea care există în intelect între cunoașterea prin limbaj și cea prin imagini). Tot în (2025b), am discutat și o temă prezentă în prelegerile și notele lui Dragomir despre timp, și anume libertatea ca o condiție a gândirii. Pe când era copil, spune Critias în *Timaios*, a auzit de la bunicul său acea poveste despre vechea cetate a Atenei. Bunicul său a auzit-o de la Solon, care, la rândul său, a auzit-o pe când se afla în Egipt de la un bătrân preot egiptean. Înainte să-i istorisească povestea, preotul i-a spus: „Solon, Solon, voi grecii sunteți mereu copii [*paides*]; nu există grec bătrân. [...] Sunteți toți tineri la suflet, căci nu aveți în el nici vreo credință veche, transmisă de-a lungul vremurilor, și nici vreo învățătură încărunită

de vreme“ (22b). Iar acest lucru se întâmplă, continuă preotul, pentru că la voi grecii învățăturile din vechime nu s-au putut păstra în scris. Aparent, preotul îi compătimește pe greci. Dar, ținând seama de ce spune Platon în *Phaidros* despre scris, grecii ar trebui să se bucure, căci a te elibera de alte învățături este, pentru Platon, o condiție a dialogului filosofic. Această viziune asupra filosofiei apare și la Ortega y Gasset (2004, p. 182): „Filozoful autentic care filozofează din necesitate intimă nu pleacă spre o filozofie de-a gata, și se pomenește, de la bun început, că și-o face pe a sa. [...] Orice mare filozof a fost mare pentru că a izbutit să reproducă în persoana sa, fie și doar aproximativ, acea situație originară în care s-a născut filozofia“.

7. *Platon și Rawls: un posibil dialog despre dreptate.* În *Republica*, Socrate spune că atât cetatea, cât sufletul au părți, și că dreptatea există, în suflet și în cetate, atunci când fiecare dintre părțile lor face numai ceea ce îi este propriu potrivit naturii. Iar mai apoi spune că ideile alcătuiesc un întreg ordonat potrivit rațiunii și că ele „nici nu își fac una alteia vreo nedreptate, nici nu îndură vreuna“ (500c). Fiecare idee este unică și veșnic la fel. Fiind astfel, am susținut în (2019) și (2025a), ideile nu *fac*, ci doar *sunt*. Dar pentru că ele sunt unice și veșnic neschimbătoare, în cosmosul lor fiecare idee nu „face“ decât ceea ce îi este propriu naturii ei și, astfel, ideile nici nu își fac una alteia vreo nedreptate, nici nu îndură vreuna. Pentru Platon, ordinea inteligibilă a lumii este dreaptă și dreptatea omului este doar o imagine a acestei dreptăți care este dincolo de om.

În cartea sa *O teorie a dreptății*, John Rawls pleacă de la un experiment mental, în care un grup de oameni își imaginează principiile unei societăți în care toți membrii ei sunt liberi, egali și dornici să coopereze. Ei nu știu însă nimic despre ei, nici măcar cărei generații îi vor aparține, și atunci vor înțelege dreptatea ca echitate (*fairness*). În societatea lor, dreptatea privește însă doar oamenii, nu și animalele sau natura. În (2025c) mi-am imaginat o adaptare a experimentului lui Rawls în care un grup de oameni ce nu știu nimic despre ei înșiși și care

înțeleg dreptatea ca echitate devin conștienți despre consecințele pe care dezechilibrarea ecosistemelor le pot avea asupra generațiilor viitoare și decid să extindă dreptatea și asupra animalelor.

8. *Filosofia ca dialog*. Platon, și apoi mulți alți filosofi, au scris dialoguri—Cicero, Plutarh, Seneca, Augustin, Anselm, Ficino, Machiavelli, Descartes, Spinoza, Malebranche, Berkeley, Hume, Diderot, Kierkegaard. În secolul XX, au scris dialoguri George Santayana, Richard Montague, Paul Feyerabend și Martha Nussbaum. Cartea lui Vittorio Hösle, *The Philosophical Dialogue: A Poetics and a Hermeneutics*, este o istorie a dialogului filosofic până la sfârșitul secolului XX. Despre faptul că știința, filosofia și cunoașterea în general există într-o *comuniune*, ai cărei membri comunică între ei, au scris, printre alții, David Coady (*Testimony. A Philosophical Study*) și Steven Pinker (*Rationality*). *Philosophy as Dialogue* este titlul unei cărți editate de Mario De Caro și David Macarthur ce conține 36 de texte în care Hilary Putnam a răspuns celor ce i-au criticat o parte din scrierile lui, printre ei numărându-se Richard Rorty, Jürgen Habermas, Noam Chomsky, Martha Nussbaum și W. V. Quine. Hilary Putnam nu a fost un adept al lui Platon, căruia i-a adus o seama de obiecții în cartea sa *Ethics Without Ontology* (2004). Cu toate acestea, Putnam a fost, am putea spune, platonician, căci a crezut că filosofia *este* dialog. La această concluzie am ajuns și eu, de-a lungul cercetărilor mele.

Partea a III-a. Planurile de cercetare actuale și de viitor

9. *Două articole în lucru*. În prezent lucrez la două articole (în limba engleză).

În diferite texte, Aristotel își începe cercetarea unui subiect prin discutarea unor opinii (*endoxa*) despre subiectul respectiv ce aparțin fie multora, fie celor înțelepți. În articolul meu *Truth and opinion in Aristotle*, plec de la următoarea întrebare: de ce a considerat Aristotel că o opinie ar putea fi adevărată atunci când ea aparține fie celor mulți, fie ale celor înțelepți?

Potrivit lui Gregory Vlastos, noțiunea de dreptate cosmică apare în fragmentele lui Empedocle, Parmenide, Heraclit și Anaximandru. Acestei viziuni i s-a opus însă Democrit. În articolul meu *The cosmic and anthropocentric views in the fragments of Heraclitus, Parmenides and Democritus* îmi propun să cercetez tensiunea dintre aceste două viziuni asupra dreptății—una cosmică, cealaltă antropocentrică (tensiune ce apare apoi și în dialogurile lui Platon, în special în *Republica* și *Legile*).

10. *Filosofie și teatru*. În 2015 am condus două ateliere la Drama Centre, Central St. Martins College, University of the Arts, London. Studenții (la actorie și regie) au citit mai întâi un fragment din *Republica* lui Platon (în care Socrate discută cu Glaucon și susține că într-o cetate ideală cultura ar trebui cenzurată) și apoi au format două grupe. Cei din prima grupă au jucat dialogul dintre Socrate și Glaucon ca și cum ar fi fost un fragment dintr-o comedie, iar studenții din cealaltă grupă, ca și ca și cum ar fi fost un fragment dintr-o tragedie. După care am avut un dialog despre acel fragment. În 2025 am reluat acest atelier cu studenții de la Facultatea de Filosofie a Universității de Vest din Timișoara.

În 2019, 2022, 2023 și 2024 am ținut un curs opțional la Facultatea de Științe Politice a SNSPA ce s-a numit *Teatru și teorie politică*. La acest curs am citit mai multe fragmente din piesa lui Shakespeare *Richard III* și apoi din *Principele* lui Machiavelli (în 2019, la unul dintre aceste cursuri a participat și Martin Puchner, Byron and Anita Wien Professor of Drama and of English and Comparative Literature at Harvard University, aflat atunci într-o vizită în România).

În primul semestru al anului universitar 2026-2027 îmi propun să organizez un atelier de filosofie și teatru cu studenți la filosofie, științe politice și actorie în care vom citi *Norii* lui Aristofan, al cărei personaj principal este Socrate. Toate aceste cursuri și ateliere m-au făcut să mă gândesc la o posibilă carte despre modul în care *reprezentarea* și *imaginația* pot deschide, mai ales pentru tineri, o cale de acces către filosofie.

Lucrări citate în rezumatul tezei de abilitare

‘The Productionist Framework of the *Timaeus*’, *Dionysius*, 16 (1998) 29-34.

Alexandru Dragomir, *Crise banalității metafizice*. Prelegeri reconstruite de Gabriel Liiceanu și Cătălin Partenie (Humanitas: București, 2005).

Aristotel, *Protrepticul*, ediție bilingvă. Text stabilit de Ingemar Düring. Traducere din greaca veche, studiu introductiv, sinopsă, note, glosar, bibliografie și anexă de Bogdan Mincă și Cătălin Partenie (Humanitas: București, 2005)

Plato's Myths, edited by C. Partenie (Cambridge: Cambridge University Press, 2009).

‘Plato’s Myths’, in *Stanford Encyclopedia of Philosophy*, Edward N. Zalta, editor (2014) <http://plato.stanford.edu/entries/plato-myths/>

‘Imprint: Heidegger’s Interpretation of Platonic Dialectic in the *Sophist* Lectures (1924-25)’, in C. Partenie and T. Rockmore, eds., *Heidegger and Plato: Toward Dialogue* (Evanston, Illinois: Northwestern University Press, 2005), 42-71.

‘Alexandru Dragomir, *Caietele timpului*. Ediție îngrijită de Bogdan Mincă și Cătălin Partenie (București: Humanitas, 2006).

‘Alexandru Dragomir: Portrait du philosophe en solitaire’, *Revue de métaphysique et de morale*, no. 74 (2012), 455-463.

‘Justice and Ideas in Plato’s *Republic*’, in Christoph Riedweg (ed.), *Philosophie für die Polis* (Berlin/Boston: De Gruyter, 2019), 159-171.

Androginul. Despre suflet și cetate (București: Editura Trei, 2025a).

Atlantida și copiii lui Platon (Oradea: Ratio et Revelatio, 2025b).

‘Rawls, Justice and Animals: A New Perspective’, *Revue Roumaine de Philosophie*, 69, 1 (2025c), 157–167.

Citatele din Platon sunt din Platon, *Opere complete*, ediție îngrijită de Petru Creția, Constantin Noica și Cătălin Partenie (Humanitas, București), vol. II (2002).